

Свечани скуп

ПРИСТУПНЕ БЕСЕДЕ НОВОИЗАБРАНИХ РЕДОВНИХ ЧЛАНОВА СРПСКЕ АКАДЕМИЈЕ НАУКА И УМЕТНОСТИ

12–15. мај 2025. године
Свечана сала САНУ, Кнеза Михаила 35/II, Београд

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ

представља
новоизабране редовне чланове САНУ на

Свечаном скупу

ПРИСТУПНЕ БЕСЕДЕ
НОВОИЗАБРАНИХ РЕДОВНИХ ЧЛАНОВА
СРПСКЕ АКАДЕМИЈЕ НАУКА И УМЕТНОСТИ

ПРОГРАМ

11.00 сати

Понедељак 12. мај 2025.
Свечана сала САНУ

Академик Бранислав Јеленковић

МОЈА ПУТОВАЊА КРОЗ ФИЗИКУ И СА ФИЗИКОМ

Академик Слободан Марковић

ПАЛЕОКЛИМА И ЉУДИ

Пауза

Академик Влада Вељковић

ПОВЕЋАЊЕ ЕФИКАСНОСТИ КОНТИНУАЛНЕ
ПРОИЗВОДЊЕ БИОДИЗЕЛА У РЕАКТОРУ СА
ВИБРАЦИОНОМ МЕШАЛИЦОМ

Академик Таијана Симић

ВИШЕСТРУКЕ УЛОГЕ ГЛУТАТИОН ТРАНСФЕРАЗА У
ЗДРАВЉУ И БОЛЕСТИ

*Уручивање повеља новоизабраним
редовним члановима САНУ*

Коктел у Клубу САНУ

11.00 сати

Уторак 13. мај 2025.

Свечана сала САНУ

Академик Зоран Пауновић

МИЛОШ ЦРЊАНСКИ И ВИРЏИНИЈА ВУЛФ:
ЛАМЕНТ НАД ЛОНДОНОМ

Академик Љубинко Рагенковић

ДА ЛИ ЈЕ ПОСТОЈАО ОБИЧАЈ УБИЈАЊА СТАРАЦА

Пауза

Академик Слободан Грубачић

О НЕСТАНКУ АУТОРА

Академик Јован Делић

КАКО ПОЕТИЧКИ ПРЕМРЕЖИТИ 20. ВЕК

*Уручивање повеља новоизабраним
редовним члановима САНУ*

Коктел у Клубу САНУ

11.00 сати

Среда 14. мај 2025.

Свечана сала САНУ

Академик Алјар Лошонц

НЕМАЧКИ ОРДОЛИБЕРАЛИЗАМ У САВРЕМЕНОЈ
ЕВРОПИ, ОДНОСНО, ПОСТОЈИ ЛИ „БЕНЕВОЛЕНТНА“
ХЕГЕМОНИЈА?

Академик Павле Пећковић

УЛОГА ИНСТИТУЦИЈА У ПРИВРЕДНОМ РАЗВОЈУ СРБИЈЕ

Пауза

Академик Драјан Војводић

УЗ МАТИЦУ ВРЕМЕНА – О СТАРОЈ ПАВЛИЦИ И ЊЕНИМ
ФРЕСКАМА

Академик Бујадин Иванишевић

ДОМЕТИ ЈУСТИНИЈАНОВЕ РЕНЕСАНСЕ У СЕВЕРНОМ
ИЛИРИКУ

Академик Мира Радојевић

КРАЉ АЛЕКСАНДАР КАРАЂОРЂЕВИЋ: ИСТОРИЈСКА
УЛОГА И ИСТОРИОГРАФСКА ТУМАЧЕЊА

*Уручивање џовеља новоизабраним
редовним члановима САНУ*

Коктел у Клубу САНУ

Четвртак 15. мај 2025.

11.00 сати

Свечана сала САНУ

Академик Јелена Јовановић

СРПСКО ТРАДИЦИОНАЛНО ВОКАЛНО НАСЛЕЂЕ КАО
ПРЕДМЕТ ПРОУЧАВАЊА, КАО ЖИВО ИСКУСТВО И КАО
ИНСПИРАЦИЈА

Академик Милан Марић

ИЗЛОЖБА: ДНЕВНИК АРХИТЕКАТА ДСС, СУД, СКА,
САН, САНУ

Пауза

Академик Сава Халујин

БРОНЗАНИ ОГРТАЧИ

Академик Тања Ђирковић Величковић

МАЛЕ ПЛАСТИЧНЕ ЧЕСТИЦЕ, ВЕЛИКИ ИЗАЗОВИ

*Уручивање повеља новоизабраним
редовним члановима САНУ*

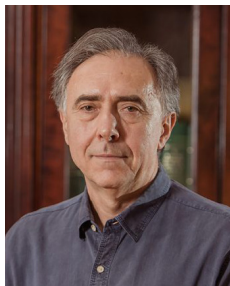
Коктел у Клубу САНУ

БРАНИСЛАВ ЈЕЛЕНКОВИЋ

Одељење за математику, физику и гео-науке
(Нови Сад, 29.10.1950)

Чланство у САНУ

Дописни члан САНУ од 1. новембра 2012. године
Редовни члан САНУ од 7. новембра 2024. године

Биографија:

Рођен је 29.10.1950. у Новом Саду. Дипломирао је на Електротехничком факултету Универзитета у Београду 1975, магистрирао на Физичком факултету Универзитета у Београду 1977, и докторирао на истом факултету 1983. Завршио је постдокторске студије на Заједничком институту Универзитета у Колораду и Националног института за стандарде и технологију JILA (САД) 1983–1985. Борао је као гостујући научник на поменутом институту (1991–1992), Лабораторији за млазни погон у Пасадени (САД) (2003–2005), на Универзитету у Лондону (2008–2010), у Центру за ултрахладне атоме (2012–2024) и Технолошком институту Масачусетс у Кембриџу (САД).

Утицај на развој научног или уметничког подмлатка:

У Институту за физику је развио и развија више научних области. Унапредио је област неравнотежних гасних пражњења оснивањем Лабораторије за гасну електронику 1987. Пружио је допринос у области квантне оптике за истраживања квантих феномена – електромагнетно индукована трансмисија, спора и зауставна светлост, стиснута светлост – у парама алкалних метала оснивањем Лабораторије за фотонику 2008. Године 2014. основао је Центар за фотонику, који постаје Национални центар изврсности. Бави се изучавањем области квантних осликовања и прецизних мерења са паровима увезаних фотона од 2022. Предавач је на докторским студијама на Електротехничком и Физичком факултету. Основао је програм докторских студија Биофотоника при Универзитету у Београду. Ментор је 11 докторских теза, од којих је једна у току израде.

Активности у научним и стручним друштвима:

Суосновач је Оптичког друштва Србије од 2012. године. Рецензира радове за већи број научних часописа у области атомске, нелинеарне и квантне оптике. Члан је организационих и научних одбора међународних конференција, двогодишње школе и међународне конференције *Photonica* од 2009. године, као и радионице из фотоники, која се одржава сваке године од 2007.

Активности у САНУ:

Суорганизатор је трибине *Светлост у развоју друштва* (2015); организатор изложбе *Наука кроз забаву* (2017) у Галерији науке у технике САНУ; трибине *Чудесни свет квантне физике* (2018); организатор међународног скупа *Photonica*. Руководи међуакадемским научним пројектима са академијама науке Румуније и Мађарске. Члан је Одбора за финансије САНУ.

Награде и признања:

Годишња награда Института за физику (2010).

СЛОБОДАН Б. МАРКОВИЋ

Одељење за математику, физику и геонауке
(Зрењанин, 15.11.1970)

Чланство у САНУ

Дописни члан САНУ од 5. новембра 2015. године

Редовни члан САНУ од 7. новембра 2024. године

Биографија:

Слободан (Бранислав) Марковић је рођен 15. новембра 1970. у Зрењанину. Студије почиње на Институту за географију ПМФ-а Универзитета у Новом Саду школске 1990/91. године, након одслужења војног рока, и завршава их за само 3 године са просечном оценом 9,31. Магистрирао је 1996. године, а докторирао 2000. Од 1994. запослен је као асистент на Институту за географију. За доцента је изабран 2000, ванредног професора 2005. и редовног професора 2009. године. У периоду од 2002. до 2009. предавао је на Одсеку за географију Филозофског факултета Универзитета у Источном Сарајеву. У периоду 2003–2011. у више наврата боравио је као гостујући истраживач и Хумболтов стипендиста на Катедри за геоморфологију Универзитета у Бајројту (Немачка). Током 2013. био је гостујући истраживач и стипендиста Кинеске академије наука, а 2016. добитник је стипендије председника Кинеске академије наука на Институту за геологију и геофизику у Пекингу. Био је гостујући професор на Универзитету у Вроцлаву (новембар–децембар 2015), Универзитету Црне Горе од 2023. и Шлезејском технолошком универзитету (2024–2025).

Научноистраживачка или уметничка активност:

Физичка географија, палеоклима, палеопедологија и геонаслеђе.

Научни допринос:

Извршио је ревизију стратиграфије леса у Србији, ревидирајући старост одређених стратиграфских јединица за 300.000 година. Редефинисао је стратиграфију дунавског леса. Дао је допринос истраживању лесно-палеоземљишних секвенци на целој северној хемисфери, од Небраске до Кинеског лесног платоа.

Библиографија (одабрани радови) и цитираност:

Најпродуктивнији и најцитиранији је истраживач у области геонаука у Србији, како по броју радова објављених у часописима са ISI листе (239) тако и по цитираности (6681 цитат без аутоцитата, Хиршов индекс 43, према цитатној бази SCOPUS). Према цитатној бази Google Scholar има 11817 цитата и Хиршов индекс 61. Најцитиранији је истраживач Универзитета у Новом Саду.

Утицај на развој научног или уметничког подмлатка:

Био је ментор 45 дипломских, 1 специјалистичког и 14 мастер радова, као и 5 магистарских и 15 докторских теза.

Активности у научним и стручним друштвима:

Професор Марковић је веома активан у интернационалним научним организацијама. Био је председник Међународне фокус групе за лес Међународне уније за квартална истраживања (International loess focus group of International Union for Quaternary Research) (2011–2019) и национални представник у Међународном одбору Међународне уније за квартална истраживања и прошле глобалне промене, главном пројекту у оквиру међународног програма Геосфера–Биосфера (International Board of International Union for Quaternary Research и Past Global Changes a core project of the International Geosphere-Biosphere Programme). Члан је уређивачког одбора у часописима: *Geoscience*, *Quaternary*, *Quaternary International* (2012–2015), *Acta Geographica Slovenica*, *Open Geosciences*, *Geoconservation research*, *Journal of Environmental Geography*, *Вісник Львівського університету. Серія географічна*, Зборник радова Географског института САНУ „Јован Цвијић” и *Geographica Pannonica* (главни и одговорни уредник 2005–2007). Професор Марковић је био главни организатор и председник научног одбора, као и уредник одговарајућих публикација (*Abstract book* и *Fieldguide book*) 14 интернационалних научних конференција. Као гостујући уредник приредио је 16 специјалних издања у водећим часописима: *Catena*, *Palaeogeography*, *Palaeoclimatology*, *Palaeoecology*, *Quaternary International* (9), *Open Geosciences* (4) и *Acta Geographica Slovenica*.

Активности у САНУ:

Секретар је Извршног одбора Огранка САНУ у Новом Саду, председник одељењског Одбора за крас и спелеологију и члан акаде-

мијских одбора за: село, науку, енергетику и динамику климатског система Земље и дело Милутина Миланковића.

Награде и признања:

Група за истраживање леса и геонаслеђа, којом руководи, уврштена је у каталог 24 најуспешнија истраживача ентитета Универзитета у Новом Саду, издвојених током реализације Темпус пројекта WBCInno. За 2020. и 2021. уврштен је у Станфордску листу 2 % најцитиранијих научника на свету. Исте године је награђен као најцитиранији научник у области хемије, физике и физичке географије у АП Војводини. Добитник је Награде „Милутин Миланковић” за допринос развоју науке у АП Војводини.

ВЛАДА Б. ВЕЉКОВИЋ

Одељење техничких наука
(Лесковац, 21.11.1953)

Чланство у САНУ

Дописни члан САНУ од 8. новембра 2018. године
Редовни члан САНУ од 7. новембра 2024. године

Биографија:

Рођен је 21. новембра 1953. године у Лесковцу, где је завршио основну и средњу хемијско-технолошко-техничку школу. Дипломирао је 1977, магистрирао 1979. и докторирао 1985. године на Технолошко-металуршком факултету Универзитета у Београду. После одбране докторске дисертације, боравио је, као стипендиста Фулбрајтовог програма, на Texas A&M University (Department of Chemical Engineering и Department of Agricultural Engineering), Колеџ Стејшн, Тексас, САД (1985/86). Радио је у фабрици Здравље у Лесковцу (1981–1988) као научни сарадник и руководилац истраживачке групе у области биохемијског инжењерства и биотехнологије. Истовремено је био ангажован на Технолошком факултету у Лесковцу као асистент (1981–1985) и доцент (1986–1988). Од 1988. године радио је на Технолошком факултету у Лесковцу Универзитета у Нишу, где је биран у сва звања: асистент (1983), доцент (1986), ванредни професор (1990) и редовни професор (1995). Био је ангажован за извођење наставе на Хемијском факултету у Београду, Пољопривредном факултету у Земуну и Рударско-металуршком и Факултету техничких наука у Косовској Митровици. Био је сарадник Центра за хемију Института за хемију, технологију и металургију (ИХТМ) у Београду (1985–1994).

Научноистраживачка или уметничка активност:

Хемијско инжењерство, енергија, биохемијско инжењерство и инжењерство заштите животне средине.

Научни допринос:

Значајне резултате постигао је бавећи се вишефазним контактним и реакционим системима и сепарационим процесима (класичним,

ултразвучним и микроталасним адсорпционим, екстракционим и хидродестилационим системима), биоенергијом (пре свега, биодизелом и биоетанолом), биотехнолошким процесом и обрадом отпадних вода.

Библиографија (одабрани радови) и цитираност:

а) Научни радови објављени у међународним часописима са JCR листе

- Banković–Ilić I.B., Stamenković O.S., **Veljković V.B.**, Biodiesel production from non–edible plant oils, *Renew. Sust. Energ. Rev.* 16 (2012) 3621–3647; doi: 10.1016/j.rser.2012.03.002 (б.ц. = 387).
- **Veljković V.B.**, Lakićević S.H., Stamenković O.S., Todorović Z.B., Lazić M.L., Biodiesel production from tobacco (*Nicotiana tabacum* L.) seed oil with a high content of free fatty acids, *Fuel* 85 (2006) 2671–2675; doi: 10.1016/j.fuel.2006.04.015 (б.ц. = 345).
- Banković–Ilić I.B., Stojković I.J., Stamenković O.S., **Veljković V.B.**, Hung Y.-T., Waste animal fats as feedstocks for biodiesel production, *Renew. Sust. Energ. Rev.* 32 (2014) 238–254; doi: 10.1016/j.rser.2014.01.038 (б.ц. = 283).
- Marinković D.M., Stanković M.V., Veličković A.V., Avramović J.M., Miladinović M.R., Stamenković O.S., **Veljković V.B.**, Jovanović D.M., Calcium oxide as a promising heterogeneous catalyst for biodiesel production: Current state and perspectives, *Renew. Sust. Energ. Rev.* 56 (2016) 1387–1408, doi: 10.1016/j.rser.2015.12.007 (б.ц. = 267).
- **Veljković V.B.**, Stamenković O.S., Todorović Z.B., Lazić M.L., Skala D.U., Kinetics of sunflower oil methanolysis catalyzed by calcium oxide, *Fuel* 88 (2009) 1554–1562; doi: 10.1016/j.fuel.2009.02.013 (б.ц. = 186).

б) Поглавља у монографијама међународног значаја

- Skala D.U., **Veljkovic V.B.**, Gas holdup in threephase reciprocating columns, in *Mixed-flow Hydrodynamics: Advances in Engineering Fluid Mechanics Series*, N.P. Cheremisinoff, ed., Gulf Publ. Comp., Houston, London, Paris, Zurich, Tokyo (1996), pp. 803–810, ISBN-10: 0884152561.
- **Veljković V.**, Stanković M., Herbs used in alcoholic drinks, in: *The Encyclopedia of Food Science and Nutrition*, 2nd ed. (B. Caballero, L. Trugo, P. Finglas, eds.), Academic Press, London (2003), pp. 3098–3107, ISBN: 0-12-227055-X.

в) Патенти и изузетна техничка решења примењена у пракси

- Врвић М., Вучетић Ј., Мајић В., **Вељковић В.**, Лазић М, Биотехнолошки поступак за добијање стабилног прехранбеног производа на бази модификованог селенског квасца, YU 46117 В, 1992 (резултат је комерцијални препарат „Oligogal Se“; геализована лиценца у ИЦН Галеника, Београд).
- Стаменковић И., Стаменковић О., Банковић–Илић И., Тодоровић З., Лазић М., **Вељковић В.**, Скала Д., Добијање естара масних киселина поступком алкохолизе биљних уља, RS 52398 В, 2012.
- Стаменковић О., Миладиновић М., **Вељковић В.**, Стаменковић И., Тодоровић З., Лазић М., Скала Д., Добијање метил естара масних киселина биљних уља континуалним поступком хетерогено катализоване метанолизе биљних уља, RS 53484–В.
- Њежић З., Стаменковић О., Костић М., Ђаловић И., Митровић П., **Вељковић В.**, Шимурина О., Илић Н., Технолошки поступак искоришћења карботационог муља из процеса производње шећера као катализатора у производњи биодизела. RS-P-2019/0713, 2021.

Коаутор је два регистрована патента на националном нивоу од којих је један реализован на међународном нивоу (ICN Македонија, Скопље), четири заштићена патента (M92) и већег броја техничких решења (укупно 40). Такође, аутор или коаутор је десет научних књига и монографија, шест уџбеника и четири помоћна уџбеника. Учествовао је у развоју технологије за добијање биодизела и пуштању у рад полуиндустријског постројења за кинеског партнера у оквиру билатералног пројекта. Под његовим руководством је развијено, пројектовано и пуштено у рад полуиндустријско постројење за пречишћавање отпадне воде из прераде обојених метала у Фабрици ФОМ у Прокупљу (2003).

Према бази Скопус има 183 публикације које су цитиране преко 7300 пута (без самоцитата) и Хиршов индекс 47. Од појављивања престижних Станфордских листа, налази се на свим годишњим листама и четири пута на листама каријере (2019–2022).

Утицај на развој научног или уметничког подмлатка:

Био је ментор 13 докторских дисертација, 9 магистарских теза, једног мастер рада и око 100 дипломских радова.

Активности у научним и стручним друштвима:

Од 2007. године је дописни, а од 2015. године редовни члан Академије инжењерских наука Србије. Редовни је члан Српске академије образовања од 2010. године. Члан је Управног одбора Савеза хемијских инжењера Србије. Уредник је часописа *Chemical Industry & Chemical Engineering Quarterly* и члан уређивачких одбора часописа *Гласник хемичара, Технологија и екологија Републике Српске, Acta Periodica Technologica, Recycling and Sustainable Development, Safety Engineering* и *Chemia Naissensis*. Био је рецензент радова у бројним часописима међународног и националног значаја. Био је председник и члан програмских одбора међународних научних скупова, као и председник и члан програмских и организационих одбора националних научних скупова.

Активности у САНУ:

Од 2021. године, заменик је секретара Одељења техничких наука САНУ, члан Академијског одбора за енергетику САНУ и члан Научног већа Института техничких наука САНУ. У 2021. години био је члан, а од фебруара 2022. године председник Комисије за руковођење радом Огранка САНУ у Нишу. Члан је Управног одбора Фонда за науку САНУ и Комисије за задужбине Скупштине САНУ (2021). Био је начелник Одсека техничких наука и члан Научног већа Центра за научна истраживања САНУ и Универзитета у Нишу (2009–2011).

Награде и признања:

Добитник је Октобарске награде – Медаља града Лесковца (2020), Повеље заслужног члана Српског хемијског друштва (2005), Повеље Заједнице технолошких и металуршких факултета за изузетну посвећеност и допринос међуфакултетској сарадњи у областима високошколског образовања, науке и технолошког развоја (2017), Повеље Технолошког факултета у Лесковцу, Захвалнице Технолошког факултета у Новом Саду и Признања покрета „Науку младима СР Србије“ за вишегодишњи допринос у раду и активностима (1989).

ТАТЈАНА СИМИЋ

Одељење медицинских наука
(Шабац, 23.2.1964)

Чланство у САНУ

Дописни члан САНУ од 8. новембра 2018. године
Редовни члан САНУ од 7. новембра 2024. године

Биографија:

Рођена је 23.2.1964. године у Шапцу. Дипломирала је на Медицинском факултету Универзитета у Београду 1988, магистрирала 1994, а докторску дисертацију под називом *Метаболизам глутатиона у карциному бубрежне паренхиме* (ментор проф. др Јасмина Мимић Ока) одбранила је 1998. године на Медицинском факултету Универзитета у Београду. Специјалистички испит из Клиничке биохемије положила је 2001. године. Усавршавала се на Медицинском факултету Универзитета „Хајнрих Хајне“ у Диселдорфу и на Институту за рак Медицинског универзитета у Бечу. У звање редовног професора изабрана је 2009. године. Руководила је Центра изврсности за редокс медицину. Од 1. октобра 2024. године је декан Медицинског факултета Универзитета у Београду.

Научноистраживачка или уметничка активност:

Медицинске науке, медицинска и клиничка биохемија, редокс медицина.

Научни допринос:

Била је руководилац два пројекта Министарства за науку и технолошки развој Републике Србије и руководилац два пројекта Фонда за науку РС као и учесник на више међународних пројеката. У оквиру ових пројеката изучавала је значај полиморфизама гена за глутатион трансферазе и друге антиоксидантне ензиме у редокс патогенези малигних и немалигних обољења човека.

Библиографија и цитираност:

Преко 120 радова у часописима са импакт фактором, 3,364 хете-роцитата и Хиршов индекс 30 према светској водећој бази цитата WOS.

Утицај на развој научног или уметничког подмлатка:

Била је ментор или коментор десет одбрањених докторских дисертација и четири магистарске тезе.

Активности у научним и стручним друштвима:

Председник је Српског удружења за протеомику и некадашњи потпредседник Српског друштва за слободно радикалску и митохондријалну физиологију. Један је од оснивача Удружења за клиничко-лабораторијску дијагностику и истраживање Србије.

Активности у САНУ:

Члан је Одбора за туморе урогениталног система и Одбора за имунологију и алергологију САНУ. Члан је Академијског савета и Уређивачког одбора едиције *Животи и стваралаштво жена чланова СУД, СКА и САНУ*.

Награде и признања:

Награда Српског лекарског друштва за научно-истраживачки рад (2016), Годишња награда Медицинског факултета у Београду за научни допринос (2022), Признање за истакнуте научне резултате на реализованим пројектима из области биомедицинских наука Фонда за науку РС (2024) и Награда за животно дело Лекарске коморе Србије (2024).

ЗОРАН
ПАУНОВИЋ

Одељење језика и књижевности
(Бор, 31.5.1962)

Чланство у САНУ

Дописни члан САНУ од 8. новембра 2018. године
Редовни члан САНУ од 7. новембра 2024. године

Биографија:

Рођен је 31. маја 1962. године у Бору. Дипломирао је 1985. године на Филолошком факултету Универзитета у Београду, магистрирао 1989. на истом факултету и докторирао 1994. на Филозофском факултету Универзитета у Новом Саду. На стручним усавршавањима боравио је, између осталог, у Лондону, Кембриџу, Манчестеру, Нотингему, Њујорку и Сијетлу.

Научноистраживачка или уметничка активност:

Области којима се бави су енглеска и америчка књижевност, српска књижевност, компаративна књижевност, популарна култура.

Научни допринос:

БИБЛИОГРАФИЈА ОД 2018. ДО 2024. ГОДИНЕ

КЊИГЕ

Боб Дилан: ѓоеџика одмешништва, Сlio, Београд, 2024.

Гушачи бледе вајре: амерички роман Владимира Набокова (поновљено издање), Градска библиотека Карло Бијелицки, Сомбор, 2024.

РАДОВИ

„Понешто о Ђопићу и понешто о Кољевићу“, у: *Анали Огранка САНУ у Новом Саду. Број 14 за 2018*, Огранак САНУ у Новом Саду, Нови Сад, 2019. 122-125.

Борска бележница Миклоша Раднотија: хроника најављене смрти. У књизи: Миклош Радноти, Зоран Пауновић, Александар Зограф. *Борске бележнице*. Народна библиотека Бор, Бор 2019, 39-60.

- The Unexpected Emerging of *Luzitanija*. *Literary Links of Matica srpska*, 2-3/2018, Нови Сад, 2019, 223-225.
- Данило Киш и Џејмс Џојс: случај Уликс. *Приступна предавања дописних чланова*, Српска академија наука и уметности, Београд, 2019, 159-169.
- „Данило Киш, Џејмс Џојс и Гоулд Верскојлс“. *Књижевност, култура, идентитет: Међународни зборник радова у част Јована Делића*, Филолошки факултет у Београду, 2020, 453-464.
- „Као на ребру“. (Приказ књиге: Божо Копривица, *Вјежбанка Данило Киш*), НИН, бр. 3629, 16. 07. 2020.
- „Драгоцени плодови преводилачког рашчитавања“. (Приказ књиге: Јелисавета Милојевић, *Рашчићавање Шекспира: Сонети*), *Зборник Матице српске за књижевност и језик*, Књига шездесет осма (2020), Свеска 2, стр. 736-738.
- „Име оца, или ужас празнине“. (Поговор роману: Бранка Криловић, *Лића безочних*), Геопоетика, Београд, 2020.
- „*Лолиџа* између мелодраме и трагедије“. Поговор књизи: Владимир Набоков, *Лолиџа*. Дерета, Београд, 2020.
- „Miloš Crnjanski and English Literature“, *Literary Links of Matica srpska*, 6-7/2020, стр. 101-115.
- „Књижевни опус Миће Поповића: неправедно занемарени *Свети Анђун*“. *Зборник радова са научној скупи Уметност и контекст 6: Заборављени уметници и уметничка дела*, Ниш-Нови Сад, 2021, стр. 15-26.
- „Џојсов Трст“. *Роман и његов* (Зборник са Шеснаестог међународног научног скупа *Српски језик, књижевност, уметност*), књ. II, одговорни уредник Драган Бошковић, Часлав Николић, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2021, стр. 7-23
- „Српска књижевност у англосаксонској енциклопедистици до 1975. године“. У: З. Бојовић (ур.) *Српска књижевност у историјама књижевности – поводом 225. годишњице рођења Павла Јосифа Шафарика*. Београд: Српска академија наука и уметности, 2021, стр. 176-183.
- „Чудесни реализам Семољ земље“. *Анали Огранка САНУ у Новом Саду*, бр. 18, 2021, стр. 162-166.
- „Носталгија у делима Џејмса Џојса и Данила Киша“, зборник *Књижевне и културне интерференције између књижевности на српском и на енглеском језику*. Филолошки факултет Универзитета у Београду, 2022, стр. 23-34.

- „Јакобсон о Шекспиру: домети и ограничења лингвистичког читања поезије“, *Глас САНУ*, књ. 33, Српска академија наука и уметности, Београд, 2023, стр. 39-48.
- „Џојс и Киш: аутобиографија као судбина“, Зборник *Трајковима Уликса: одјеци стваралаштва Џејмса Џојса у српској књижевности*. Огранак САНУ у Новом Саду, 2023, стр. 27-38.
- „Језик мржње као средство породичног насиља у приповеткама 'Преписи' Џејмса Џојса и 'Злостављање' Иве Андрића“. *Зборник радова са научної скупштина „Језик мржње у интeрпeрсоналном и јавном товору“*, Огранак САНУ у Нишу, 2024.
- „Сучељавање српске и америчке културе у путописној прози Миће Поповића“. *Зборник радова са научної скупштина „Полемички аспекти српског модернизма после 1945. са посебним освјетом на деловање чланова Загребачке групе“*, издање САНУ, 2024, стр. 371-382.
- „Враћи ми моје кривице: превођење непреводивог“, *Глас СДХХХVI Српске академије наука и уметности*, Одељење језика и књижевности, књ. 34 – 2024.

ПРЕВОДИ

- Џулијан Барнс, *Човек у црвеном капушу*. Геопоетика, Београд, 2020.
- Дон ДеЛило, *Тишина*, Геопоетика, Београд, 2020.
- Грејл Маркус, *Дорси*. Сlio, Београд, 2022.
- Дон ДеЛило, *Бели шум*, Геопоетика, Београд, 2022.
- Боб Дилан, *Филозофија модерне ђесме*, Геопоетика, Београд, 2024.

Утицај на развој научног или уметничког подмлатка:

Ментор у изради више докторских дисертација одбрањених на Филолошком факултету Универзитета у Београду и Филозофском факултету Универзитета у Новом Саду.

Активности у научним и стручним друштвима:

Члан је Српског књижевног друштва, Удружења књижевних преводилаца Србије и Друштва књижевника Војводине. Члан је Одбора Одељења за књижевност и језик Матице српске и стални члан-сарадник Матице српске. Члан је редакције часописа *Literary Links of Matice Srpska* (Матица српска, 2017–). Био је продекан за науку и међународну сарадњу на Филолошком факултету Универзитета у Београду (2010–2016), управник Катедре за англистику, на истом факултету (2010–2013), као и продекан за међународну сарадњу на

Филозофском факултету Универзитета у Новом Саду (2017–2024).
Учествовао у организовању више научних скупова.

Активности у САНУ:

Члан је Извршног одбора Огранка САНУ у Новом Саду, председник Управног одбора Фонда „Николе Трајковића” при САНУ и члан Управног одбора Фонда „Ђорђе Зечевић” за заштиту и унапређење ћириличног писма. Уредник је Билтена Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности и члан Комисије САНУ за спровођење позива за предлагање пројеката од стратешког интереса и Одбора за српски језик и књижевност у поређењу са другим језицима и књижевностима САНУ.

Награде и признања:

За књигу *Прозор у двориште* добио је, 2018. године, Награду „Иницијал” Сајма књига у Нишу, за ауторски допринос уметности или науци.

ЉУБИНКО РАДЕНКОВИЋ

Одељење језика и књижевности
(Плужина код Сврљига, 02.10.1951)

Чланство у САНУ

Дописни члан САНУ од 8. новембра 2018. године
Редовни члан САНУ од 7. новембра 2024. године

Биографија:

Дипломирао је на Филолошком факултету Универзитета у Београду (српскохрватски језик и југословенска књижевност) 1974. године, магистрирао на истом факултету 1978. (магистар филолошких наука), а докторирао на Филозофском факултету Универзитета у Београду (доктор етнологских наука).

Научноистраживачка или уметничка активност:

Бави се изучавањима из области фолклористике, етнолингвистике и славистике.

Научни допринос:

Допrineо је изучавању методолошких питања народне културе, жанрова српског и словенског фолклора (басме, епске и лирске песме, предања), обичаја и веровања српког народа у поређењу с другим народима (празници годишњег циклуса обичаја и обредни предмети), словенске митологије и демонологије.

Библиографија (одабрани радови) и цитираност:

Књиге: *Народне басме и бајања* (1982), *Симболика свећа у народној маџији Јужних Словена* (1996), *Народна бајања код Јужних Словена* (1996), *Словенска митологија* (заједно са Светланом Толстој), 2001; *Пас наш пријатељ: народне и савремене приче о њима* (2024). Приредио је 5 зборника научних радова (један заједно са Предрагом Пипером). Објавио је преко 400 радова у научним часописима и зборницима. Од објављених научних радова 66 су на страним језицима (руски, енглески, немачки, пољски, украјински, италијански и словеначки).

Од избора за дописног члана САНУ, објавио је 25 радова, од тога је и једна књига. Као главни уредник припремио је два зборника, који су објављени у САНУ 2022. и 2024. године.

Према цитатном индексу Google Scholar евидентирано је 728 цитирања. У руском цитатном индексу РИНЦ, за радове објављене у Русији, констатовано је 544 цитирања.

Утицај на развој научног или уметничког подмлатка:

У звању ванредног професора предавао је народну књижевност на Филозофском факултету Универзитета у Нишу. У звању редовног професора предавао је Народну културу Срба на Филозофском факултету Универзитета у Новом Саду. На докторским академским студијама на Филолошком факултету Универзитета у Београду предавао је словенску митологију и словенску народну културу. Био је члан комисије за одбрану више дисертација на Београдском и Новосадском универзитету.

Активности у научним и стручним друштвима:

Био је члан Комисије за фолклористику при Међународном комитету слависта и њен председник у два мандата и Комисије за етнолингвистику при Међународном комитету слависта.

Био је главни уредник часописа *Расковник* (1982–2000) и *Balkanica* Балканолошког института САНУ (2003–2005). Члан је Уређивачког одбора *Српске енциклопедије* (2022 –), Уредништва *Зборника Маџице српске за славистику* (2013–), Уредништва годишњака *Беларускі фальклор* (Минск) и Уређивачког савета словеначко-италијанског часописа *Studia mythologica Slavica* (Љубљана). Написао је више рецензија за научне часописе и зборнике из области фолклористике и славистике. Био је организатор три међународна и два национална научна скупа из области словенске фолклористике.

Активности у САНУ:

Члан је Академијског одбора за српско питање, Одбора за српски језик и књижевност у поређењу са другим језицима и књижевностима (председник), Одбора за народну књижевност (председник), Одбора за ономастику, Одбора за дијалектолошке атласе.

Члан је Огранка САНУ у Нишу (координатор два пројекта), Националног савета за научни и технолошки развој Републике Србије (од 2023), Научног већа Института за српски језик САНУ и више комисија у САНУ. Заменик је секретара Одељења језика и књижевности САНУ (од 2018. године).

У САНУ је припремио и спровео у дело један међународни научни скуп, два округла стола, један циклус предавања и један свечани скуп.

Награде и признања:

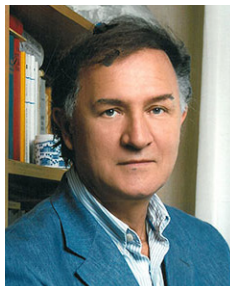
Награда за животно дело Етнографског музеја у Београду „Боривоје Дробњаковић” (2021); Повеља за животно дело „Миле Недељковић” за изузетан научни допринос у проучавању традиционалне културе (Удружење грађана „Баштина и будућност” 1869, Аранђеловац, 2023).

СЛОБОДАН ГРУБАЧИЋ

Одељење језика и књижевности
(Билећки логор, 9.7.1942)

Чланство у САНУ

Дописни члан САНУ од 5. новембра 2009. године
Редовни члан САНУ од 7. новембра 2024. године

Биографија:

Рођен је 9. јула 1942. године у Билећком логору. Основне студије завршио је на Филозофском факултету у Сарајеву и у Западном Берлину. Дипломирао је 1966. године на Филозофском факултету Универзитета у Сарајеву, магистрирао 1969. на Филозофском факултету Универзитета у Загребу, а докторирао 1972. на Филозофском факултету Универзитета у Штутгарту.

Научноистраживачка или уметничка активност:

Основне научне области: упоредна књижевност, историја и теорија књижевности и културе, превођење.

Научни допринос:

Разоткривање односа извора и књижевног поступка у Хајнеовој приповедној прози (*Heines Erzählprosa, Versuch einer Analyse*, 1975). Приказ *Историје немачке културе* (2001, 2009) од Каролиншке ренесансе до Вајмарске републике, као и онај историје метода у тумачењу књижевности од Александријске школе до постмодерне (*Александријски свеџионик*, 2006, 2012). У ова два истраживања испитује начин на који се узајамно осветљавају епохални уметнички стил и савремени мисаони токови, па се са те синхронијске прелази на ону дијахронијску раван, како би се узајамно расветлиле различите епохалне стилске и мисаоне формације, што упућује ка заснивању историје књижевности на књижевно-теоријским замислима и њиховим уметничким остварењима. Испитивање *Меморије шекспира* (2015) односно историје начина на који књижевни текст памти различита узајамна дејстава књижевности са другим и другачијим областима живота, доживљаја и мишљења у европској и српској књижевној и

културној историји. Утврђивање *Маје Шекспа* (2018) као његових дистинктивних обележја, која могу да подрију књижевни канон, културну матрицу и теоријске претпоставке, те да промене филолошки интерпретативни приступ сходно динамици односа између природних и духовних наука, између текста и друштвеног поретка или културних модела. Указивање на мотив звона, као и на друге слично важне тематско-мотивске склопове у Андрићевим ванкњижевним и књижевним документима, те показивање њихове упоредивости са немачким књижевним примерима: *Звона Иве Андрића* (2020). Приказ *Немачке средњовековне књижевности* (са Вукчевићем, 2023) у њеном унутрашњем развоју који прати промене немачког језика и његових уметничких облика и доводи их у везу са ширим политичким и културним планом мењања европског света у то доба.

Библиографија (одабрани радови) и цитираност:

- Heines Erzählprosa. Versuch einer Analyse* (Studien zur Poetik und Geschichte der Literatur, Bd. 40). Stuttgart/Berlin/Köln/Mainz: Kohlhammer Verlag 1975, 166 S.
- Simultane Welt, in: *Erzähltheorie und Erzählforschung im XX Jahrhundert*. Stuttgart: Kohlhammer Verlag 1981, S. 5–43.
- Herman Hesse: Der Beginn. Jugendstill als ästhetische Ausflucht, in: *Germanistik Forschungsstand und Perspektiven*. Berlin/New York: Walter de Gruyter 1985, S. 546–558.
- Kafkas mitdenkende Hand und die methodischen Alternativen, in: *Germanistik im Zeitalter der Technologie*, Bd. 1. Tübingen: Niemeyer 1987. S. 122–133.
- Oskar Leorke: Hinter dem Horizont. Eine Interpretation, *Oskar Loerke*, Bd. 2. Mainz: Akademie der Wissenschaften und Literatur 1989, S. 241–263.
- Meister Wilhelm und sein Knecht Joseph. Formen des europäischen Utopie–Denkens, in: *Begegnung mit dem Fremden: Grenzen, Traditionen, Vergleiche, Akten des VIII. Internationalen Germanisten–Kongresses*, Tokyo 1990, Bd. 10. München: Iudicium, 1991, S. 400–407.
- Zwischen Verwerfung und Rettungsversuch. Zu Erich Kästners Balladen, in: *Deutsche Ballade im XX Jahrhundert*. Bern/Berlin/Bruxelles / New York / Oxford / Wien: Peter Lang Publishing Group 2008, S. 135–150.

Literature and Psychoanalysis: Lou Andreas-Salome and Viktor Tausk on Serbian Ballads and Legends, and their Echo in Tomas Mann's *The Holy Sinner*, in: *Language, Literature, Culture, Identity, Proceedings of the International Conference held in Belgrade 11th and 12th September 2008*, edited by Slobodan Grubačić and Dalibor Soldatić. Belgrade: Faculty of Philology, 2009, pp. 175–229.

Istorija nemačke kulture, 2. izd. Sremski Karlovci / Novi Sad: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, 2009 (12001), 593 str.

Aleksandrijski svetionik, Tumačenja književnosti od Aleksandrijske škole do postmoderne, 2. izd. Sremski Karlovci / Novi Sad: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, 2012 (12006), 533 str.

О германисти Пери Слијепчевићу, у: *Глас САНУ, Одељење језика и књижевности*, том 419, књ. 28 (2012), стр. 1–12.

Меморија шејкспира, Библиотека Синтезе. Сремски Карловци / Нови Сад: Издавачка књижевна Зорана Стојановића, 2015, 313 стр.

Превод и књижевна историја, у: *Културе у преводу, Тематски зборник*, Књ. 1. Београд: Филолошки факултет, 2016, стр. 13–52.

Франц Кафка, у: *Писци XX века*, Књ. 1, Едиција Књижевност 20. века. Вишеград: Андрићев институт, 2016, стр. 67–180.

Мапа текста. Сремски Карловци / Нови Сад: Издавачка књижевна Зорана Стојановића, 2018, 288 стр.

Звона Иве Андрића, Едиција Слово. Београд: Службени гласник, 2020, 154 стр.

Немачка средњовековна књижевност (коауторство са Миодрагом Вукчевићем). Београд: Српска академија наука и уметности, 2023, 451 стр.

По бази података Web of Science, радови С. Грубачића цитирани су 17 пута, што је, свакако, далеко од реалности, али свакако одсликава ограничења сциентометрије за вредновање хуманистичких наука.

Утицај на развој научног или уметничког подмлатка:

До сада је, под његовим менторством, велики број студената стекао звања магистра, односно мастера и доктора филолошких наука.

Активности у научним и стручним друштвима:

Чланство у научним друштвима:

Европска академија наука у Салцбургу, Европско друштво за културу (Венеција), Шилерово друштво са седиштем у Марбаху,

Друштво за интеркултурну германистику и Комисија експерата МГУ Ломоносов (чији састав је формиран у вези са новим стандардима високошколског образовања).

Чланство у редакционим одборима часописа:
Годишњак *Jahrbuch für deutsche Sprache* (1988–1992) и зборник *Interpretation und Interpretationsmethoden*.

Рецензирање радова за научне часописе:
Осамдесетих година био је стални рецензент часописа за научне реферате *Germanistik* (1978–1986), који излази у Тибингену. Након тога пише рецензије радова за различите научне часописе и научна монографска издања.

Учешће у организовању научних скупова:
Учествовао је у припреми симпозијума у Краљевској академији у Стокхолму (зборник научних радова *Identity and Mentality in Literary Studies. Sweden–Serbia and Europe*, 2014). У Београду је организовао више међународних симпозијума и сусрета (код издавача Петера Ланга објављен је запажени зборник радова са интернационалног и интердисциплинарног *Конгреса о Балади*, одржаног у Гетеовом институту, од 11. до 14. маја 2006. године).

Остале активности у научним и стручним друштвима:
Члан је жирија за доделу престижних књижевних и књижевно-теоријских награда и председник је Одбора за науку Вукове задужбине у Београду. Био је члан Југословенске комисије за сарадњу са Организацијом УН за просвету, науку и културу. Био је председник Друштва за примењену лингвистику (1989) и председавао је матичном комисијом за оснивање факултета у Крагујевцу (ФИЛУМ). Држао је предавања на главним германистичким катедрама у Аустрији, Немачкој и Пољској, као и у бившим југословенским републикама.

Активности у САНУ:

Учествовао је у раду Академијског одбора за науку и неколико одељенских одбора. Руководио је Одбором за италијанско-српске књижевне и културне везе, Одбором за издања старих српских писаца, Одбором за српско-немачке књижевне и културне везе, а био је члан и других Академијиних одбора. Председник је Управног одбора Етнографског института САНУ.

Награде и признања:

У најважнија признања која је добио убрајају се награде за научно и есејистичко дело „Александар фон Хумболт“ (1995), „Ђуро Даничић“ (2011), „Никола Милошевић“ (књига године 2006), Изванредни Златни беочуг за допринос култури и „Сретен Марић“ (најбоља књига есеја, 2019). Добитник је и међународних признања, награда и повеља захвалности.

ЈОВАН ДЕЛИЋ

Одељење језика и књижевности
(Борковићи, Црна Гора, 4.10.1949)

Чланство у САНУ

Дописни члан САНУ од 8. новембра 2018. године
Редовни члан САНУ од 7. новембра 2024. године

Биографија:

Рођен је 4.октобра 1949. године у Борковићима у Црној Гори. Дипломирао је 1971. на Филолошком факултету Универзитета у Београду, где је и магистрирао 1979. и докторирао 1996. Радио је на Филозофском факултету у Новом Саду од 1972. до 1988, а у периоду од 1986. до 1991. био је лектор за српскохрватски језик на Семинару за словенску филологију Универзитета „Георг Аугуст“ у Гетингену. Држао је предавања на славистичким катедрама у Хамбургу, Берлину, Манхајму, Јени, Хајделбергу, Мајнцу, Вирцбургу, Франкфурту, Грајфсвалду, Халеу и Сегедину. Од 1998. до 2020. године предавао је српску књижевност 20. века на Филолошком факултету Универзитета у Београду. Држао је наставу на факултетима у Крагујевцу, Петрињи и на Палама, као и на постдипломским и докторским студијама у Бањој Луци, Крагујевцу и Никшићу. Боравио је на Семинару за славистику у Тибингену и Хамбургу.

Научноистраживачка или уметничка активност:

Бави се теоријом књижевности, историјом књижевности, историјском поетиком и књижевном критиком.

Научни допринос:

Допrineо је изучавању српске књижевности 20. века, посебно историјској поетици српског песништва, поетици романа и стваралаштву истакнутих песника и прозних писаца (Јован Дучић, Иво Андрић, Исидора Секулић, Бранко Ћопић, Добрица Ћосић, Драгослав Михаиловић, Милутин Бојић, Васко Попа, Стеван Раичковић, Иван В. Лалић, Александар Тишма, Данило Киш, Матија Бећковић и Гојко Ћого). Написао је бројне књижевне критике о својим савременицима песницима и прозним писцима.

Библиографија (одабрани радови) и цитираност:

У периоду од 2018. до 2024. објавио је приближно 200 библиографских јединица и три ауторске књиге:

Милушин Бојић – пјесник модерне и вјесник авангарде; Сажетак поезије сажимања. Ка поезији Данила Киша III; Ходочашћа уз Усправну земљу. Прилози поезији Васка Поје.

Приредио је више запажених издања страних и српских писаца: Исидоре Секулић, Душана Васиљева, Хајриха Хајнеа, Бранка Миљковића, Бранка Ћопића, Меше Селимовића, Иве Андрића и Матије Бећковића.

Утицај на развој научног или уметничког подмлатка:

Био је ментор за педесетак докторских дисертација и седамдесетак магистарских радова. Учествовао је у изради и одбрани докторских дисертација на факултетима у Бањој Луци, на Палама, у Београду, Новом Саду, Крагујевцу, Нишу, Никшићу и Хамбургу. Његови докторанти су данас истакнути научни радници на факултетима и у научним институтима.

Активности у научним и стручним друштвима:

Члан је Удружења књижевника Србије, Матице српске од 1985. (стални члан сарадник од 1995) и Управног одбора Матице српске од 1999. године. Потпредседник је Матице српске у последња два мандата.

Главни је уредник *Зборника Матице српске за књижевност и језик* од 2000. до 2025. године. Уредио је 26 годишта овог часописа.

Од 1998. сарађује на пројекту *Поезија* у Институту за књижевност и уметност у Београду, а руководилац је пројекта за изучавање поетика српских песника 20. века од 2007. до 2015. године.

Активности у САНУ:

Члан је Одбора за проучавање српске књижевности. Био је један од чланова зборника радова о Владану Ђорђевићу (књижевни блок), двају зборника радова о Јовану Дучићу и активно је радио на обележавању њихових годишњица и припремању научних скупова. Припремао је научни скуп о Добрици Ћосићу и уредио зборник радова о овом писцу. Учествовао је у раду научних скупова о Вуку Караџићу,

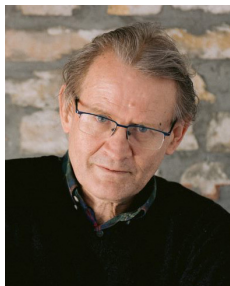
Јовану Скерлићу, Слободану Селенићу и Данилу Кишу. Организовао је снимање филмова о Јовану Дучићу и учествовао у припреми академија посвећених Јовану Дучићу и Десанки Максимовић. Учествовао је у раду Трибине Библиотеке САНУ и држао предавања о Алекси Шантићу на Дану Библиотеке САНУ. Држао је предавања у огранцима у Новом Саду и Нишу и у Центру у Крагујевцу.

Награде и признања:

Два пута је награђиван „Бранковом наградом“ Матице српске за есеј (радови о Тину Ујевићу и Александру Солжењичину). Добитник је Награде „Милан Богдановић“ за новинску књижевну критику; Награде Друштва књижевника Војводине „Књига године“ за *Хазарску призму*; Награде „Вук Филиповић“; БИГЗ-ове награде, Награде „Златна српска књижевност“ из Фонда „Александра Арнаутовића“ за изузетан допринос изучавању српске књижевности; Награде „Ђорђе Јовановић“; Награде „Шпиро Матијевић“; Награде Матице српске „Младен Лесковац“ за цјелокупан књижевно-научни рад, Признања „Златни беоцуг“ за допринос култури Београда, Повеље Удружења књижевника Србије „Симо Матавуљ“ и Вукове награде.

АЛПАР ЛОШОНЦ

Одељење друштвених наука
(Темерин, 7.7.1958)

Чланство у САНУ

Дописни члан САНУ од 8. новембра 2018. године
Редовни члан САНУ од 7. новембра 2024. године

Биографија:

Рођен је 7. јула 1958. године у Темерину. Дипломирао је 1981. на Правном факултету Универзитета у Новом Саду, магистрирао 1988. године на истом Универзитету, а докторирао на Економском факултету у Суботици Универзитета у Новом Саду, 1993. године. Завршио је постдокторске студије и обавио друга стручна усавршавања у Међууниверзитетском центру (Inter-University Centre) у Дубровнику и Централноевропском центру (Central European University) у Будимпешти.

Научноистраживачка или уметничка активност:

Право, економија, филозофија.

Научни допринос:

Бави се практиковањем интердисциплинарног приступа у друштвеним наукама, који је отворио пут научном сагледавању неколико изузетно значајних феномена са којима се данас интензивно суочавамо, као што су трансформација значења државе благостања, неолиберализам, различити путеви европских интеграција и мултикултурализам. Његова научна дела су значајно допринела томе да се поменуте појаве сагледавају одвојено од фраза и предрасуда, односно, да се третирају свестрано и критички.

Библиографија (одабрани радови) и цитираност:

Енијма конзервативног либерализма? Да ли смо сви ордолиберали,

Академска књига, Нови Сад, 2023, стр. 560.

Модерна на Колону, Београд, Време књиге, Стубови културе, 1998, стр. 201.

Суверенишети, моћ и криза, Адреса, Нови Сад, 2006, стр. 393.
A formakereső ellenállás (Отпор који тражи форму), Будимпешта/
 Нови Сад, Napvilág/Forum, 2020, стр. 385.
Моћ као грушшвени гоађај, Адреса, Нови Сад, 2009, стр. 341.
 The Interpretation of Crisis from the Spiritual Perspective (pp. 35-60), у: *Handbook on Spirituality: Belief Systems, Societal Impact and Roles in Coping*, Editors: Cleveland A. Stark and Dylan C. Bonner, 35-60, Nova Publishers, New York, 2012.
 The Conditions of Critical Knowledge on Capitalism or:
 The Conflict between the Economy and Philosophy,
SYNTHESIS PHILOSOPHICA, 2019, 67, 1, 29–44.
 Fear, Transition and Democracy in the Balkans, *Southeastern Europe*, 2013, Vol. 37, No. 2; 157-178.
 Une convergence sous tension: les Magyars de Voïvodine et leur relation à la mère patrie, *Revue d'études comparatives Est-Ouest*, 2007, 4, 149-172.
 Why Don't We Live in the World Anymore?, *Synthesis Philosophica*, 2016, 1, 1-26,
 Is Ethics Integral, in L. Zsolnai, Zs. Boda. L. Fekete (ed.), *Ethical Prospects, Economy, Society, Environment*, Springer Science, Heidelberg, 2009, 272-275,
 Spiritual motivation in management. In L. Zsolnai (Ed.), *Spirituality and ethics in management*, 2011, New York, NY: Springer, стр. 75-94.

Према листи коју је израдила Библиотека Матице српске у периоду од 2018. до марта 2024. број цитата и самоцитата је 50 (44 цитата и 6 самоцитата), а број хетероцитата је 30, дакле заједно 80.

Утицај на развој научног или уметничког подмлатка:

Више од 40 година је предавао и образовао различите генерације нарочито у Новом Саду, али и у другим градовима: Београду, Суботици, Сегедину и Клуж-Напоци.

Активности у научним и стручним друштвима:

Члан је и рецензент међународне редакције часописа *Panoeconomicus*; члан је савета часописа *Хуманисшичке студије* (Подгорица), те часописа *Kellek* (Клуж-Напока). Био је и члан међународног савета *Interdisciplinary Yearbook of Business Ethics* (Economy, Society and Environment, Springer Verlag, 2009). Био је главни уредник часописа

Хабишус. Члан је управног одбора Института за филозофију и друштвену теорију. Био је оснивачки члан форума *European SPES Forum* (Spirituality in Economy and Society), члан је Савеза економиста Војводине и Србије и Научног друштва економиста Србије. Био је члан *International editorial advisory Board of Regional and Ethnic Studies* у Марибору. Члан је Мађарског биоетичког друштва и Мађарског филозофског друштва.

Активности у САНУ:

Био је 7 пута председник различитих организационих одбора конференција, док су у току још две конференције где се појављује у истом својству. Био је члан 3 организациона одбора и уредио је шест зборника. Члан је Одбора САНУ за проучавање националних мањина и људских права.

Награде и признања:

Почасни је грађанин Темерина. Добитник је Награде „Иштван Конц“ (Друштво књижевника Војводине) и Награда „Хид“.

ПАВЛЕ ПЕТРОВИЋ

Одељење друштвених наука
(Београд, 22.2.1947)

Чланство у САНУ

Дописни члан САНУ од 8. новембра 2018. године
Редовни члан САНУ од 7. новембра 2024. године

Биографија:

Рођен је 22. фебруара 1947. године у Београду. Дипломирао је 1969, магистрирао 1973. и докторирао 1979. године на Економском факултету Универзитета у Београду, на коме је изабран у звање доцента 1979, ванредног професора 1985, редовног професора 1991. и професора емеритуса 2016. године. Заједно са Миленом Јовичић, увео је нову дисциплину Економетрија на редовне студије Економског факултета (1980), коју је предавао на редовним и последипломским студијама. Такође је предавао и Макроекономију отворене привреде на међународним мастер студијама. Био је гостујући истраживач (visiting fellow) на универзитетима у САД: Корнел (Cornell), Принстон (Princeton) и Харвард (Harvard), као и гостујући професор на универзитетима у Оглторпу (Oglethorpe), САД, и Адис Абеби (Етиопија). Био је први председник Фискалног савета Републике Србије (2011–2024), који је и успоставио.

Научноистраживачка активност:

Макроеконометријска истраживања алтернативних објашњења високих инфлација и хиперинфлација; монетарне динамике хиперинфлације (интеракције монетарних власти које „штампају“ новац и становништва које се штити од резултирајуће хиперинфлације); трајање хиперинфлације; рационално понашање становништва у хиперинфлацији; модел формирања девизног курса, као и правац узрочности између девизног курса и инфлације. Економетријско испитивање ефективности фискалне политике: ефекти (мултипликатори) државног трошења на привредну активност. Привредни раст: економетријска испитивања конвергенције мање развијених

привреда ка развијеним и посебно улоге институција у томе. Класична теорија производње, расподеле, цена и привредног раста: упоредна емпиријска испитивања одговарајућих неорикардијанских, Марксових и неокласичних теоријских ставова.

Научни допринос:

Један од водећих истраживача хиперинфлације у међународним оквирима, тј. економетријских испитивања њених узрока, трансмисионог механизма, монетарне динамике, трајања хиперинфлације (Кејганов парадокс), рационалности понашања економских актера, динамике девизног курса и нивоа цена. Део истраживања хиперинфлације је радио на дневним подацима, што је представљао јединствен случај у међународним оквирима. Остварио је значајан међународни утицај својим резултатима у областима класичне економске теорије и фискалних мултипликатора.

Библиографија (одабрани радови) и цитираност:

Објавио је 21 рад у часописима на SSCI листи. Три рада и једна књига чине емпиријска истраживања у традицији класичне политичке економије, који се још увек, после 35 година, цитирају а један од њих има 139 цитата (Google Scholar). Највећи број радова (14) посвећен је економетријској анализи високе инфлације и хиперинфлације, као и повезаним питањима понуде и тражње за новцем, формирања девизног курса и његовог утицаја на инфлацију, кризе валута; економским, али и политичким окидачима инфлације; економетријском моделирању монетарне политике централних банака које контролишу инфлацију и сл. Следе четири рада у којима се економетријски истражују ефекти девалвације валуте на обим увоза и извоза (150 цитата), утицај (мултипликатори) државних инвестиција и текуће потрошње на привредну активност и раст (71 цитат), док је своја текућа истраживања привредног раста објавио у два рада и (делом) у две књиге. Аутор је, односно коаутор, шест књига и два уџбеника, коуредник једне књиге и два зборника и аутор поглавља у међународној монографији. Укупно је одржао шест предавања по позиву у иностранству, а шеснаест у земљи. Цитираност његових радова је: Web of Science: 198; h-index: 8 (Scopus), Google Scholar: 1199, h-index: 15; i-10 indeks: 23.

Утицај на развој научног подмлатка:

Ментор је пет докторских дисертација одбрањених на Економском факултету у Београду. Четири докторанда ових дисертација постали

су универзитетски професори. У сва четири случаја био је и ментор за магистарски (3) и мастер рад и водио је кандидате приликом објављивања коауторских радова у међународним часописима на SSCI листи. У матичној области (економетрија) извео је једног наставника – редовног професора: ментор магистарског и докторског рада, коауторски радови у часописима на SSCI листи и писање заједничког уџбеника. Учествовао је у извођењу још једног наставника – редовног професора, активно саветујући у изради докторске тезе. Био је члан комисије за одбрану, а потом коаутор радова у часописима на SSCI листи.

Активности у научним и стручним друштвима:

Председник је Српске академије економских наука од 2023. и њен члан од 2004. Рецензент је пет међународних часописа на SSCI листи. Био је гост-уредник специјалног броја часописа *Panoeconomicus* (2022) на SSCI листи, а уредник је домаће редакције часописа. На позив Шведске краљевске академије наука, био је два пута предлагач за меморијалну награду „Алфред Нобел” за економске науке за 1991. и 1992. годину.

Активности у САНУ:

Организовао шест запажених конференција и на већини је имао излагање. Такође је уредио одговарајуће зборнике радова. Одржао је девет предавања у САНУ. Руководио је стратешким пројектом САНУ *Емпиријске анализа детерминанти привредног раста: конвергенција у ЕУ и прейорукe за Србију у периоду 2019–2021*, чији је био главни аутор. Заменик је секретара Одељења друштвених наука (2018–), активни члан Одбора за проучавање живота и обичаја Рома, Управног одбора Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности, Стручног савета Библиотеке САНУ итд. Интервјуисао је кандидате, предложио и образложио предлог кандидата за студентске стипендије у области економије које додељује САНУ 2020, 2021. и 2024. године.

Награде и признања:

Добитник је Награде Савеза економиста Србије за изузетан допринос у области економске теорије и политике (2013), Плакете Економског факултета у Београду поводом 80 година од оснивања (2017), Награде предводника удружења Фулбрајтових стипендиста (2022) и Признања за научноистраживачки рад Народне банке Србије (2011).

ДРАГАН И. ВОЈВОДИЋ

Одељење историјских наука
(Кикинда, 2.5.1959)

Чланство у САНУ

Дописни члан САНУ од 8. новембра 2018. године
Редовни члан САНУ од 7. новембра 2024. године

Биографија:

Рођен је 2. маја 1959. године у Кикинди. Основну и средњу школу завршио је у родном месту. Студирао је право и историју уметности. Академску диплому стекао је на Одељењу за историју уметности Филозофског факултета у Београду (1988), где је окончао магистарске студије (1999) и одбранио докторску дисертацију (2006). Радио је до 1994. године као средњошколски професор и библиотекар, а потом као асистент (1999), доцент (2007), ванредни професор (2012) и редовни професор (2016) Филозофског факултета Универзитета у Београду. Од 2018. до 2024. био је управник Института за историју уметности при Филозофском факултету у Београду.

Научноистраживачка или уметничка активност:

Историја византијске и српске средњовековне уметности.

Научни допринос:

У претходним деценијама издвојио се као значајан истраживач средњовековне историјске слике, то јест идеологије и иконологије власти у нашој средини, а свакако је на том пољу и један од најистакнутијих у ширим интернационалним оквирима. У својим радовима дао је и нова хронолошка одређења настанка низа споменика средњовековног сликарства која су од темељне вредности за науку. Реч је каткад и о знатнијој промени раније важећих датовања за више десетлећа или, чак, векова. Та нова датовања постају основа за тачније разумевање генезе наше старе уметности а одатле и њено веродостојније тумачење. Сагледавање поменуте генезе дато је и у неколико његових недавно објављених синтетичких радова посвећених сагледавању укупног развоја те уметности или појединих њених фаза. Посебну пажњу усмеравао је при том на питање иден-

титетског профилисања старе српске уметности, показујући, јасније но што је то раније било чињено, да је у средњовековној Србији стварана уметност која представља самосвојну и препознатљиву појаву у оквирима европске културе. У складу с тим, један је од научних посленика најангажованијих на документовању, проучавању, физичкој и идентитеској заштити нашег културног наслеђа, нарочито најугроженијег, оног на Косову и Метохији.

Библиографија (одабрани радови) и цитираност:

1. *Зидно сликарство цркве Светеи Ахилија у Ариљу*, Стубови културе, Београд 2005;
2. *Дечанска џусиша. Скишови и келије манасхира Дечана*, Београд 2011 (са Д. Поповић и Б. Тодићем);
3. *Средњовековни живопис Жиче*, Републички завод за заштиту споменика културе, Београд 2016;
4. *Medieval Wall Paintings in the Churches and Monasteries of Raška 1, Saint Peter's Church and Djurdjevi Stupovi in Ras*, The Institute of Art History, Faculty of Philosophy, Beograd 2024;
5. *Un regard nouveau sur la représentation du Concile de saint Siméon – Nemanja à Arilje*, Cahiers Balkaniques 31 (Paris 2000), 11-20;
6. *Encountering Byzantine and Serbian Traditions in the Program and Iconography of the Arilje Frescoes. The Formational Factors of One Particular Painting Assemblage*, in: *Византийский мир: искусство Константинополя и национальные традиции*. К 2000-летию христианства. Памяти Ольги Ильиничны Подобедовой, Москва 2005, 357-368;
7. *"The Nativity of Christ" and "The Descent into Hades" as a Programme Counterparts in Byzantine Wall Painting*, in: *ΣΥΜΕΙΚΤΑ. Collection of Papers Dedicated to the 40th Anniversasry of the Institute for Art History, Faculty of Philosophy, University of Belgrade*, ed. I. Stevović, Belgrade 2012, 127-142;
8. *Newly discovered portraits of rulers and the dating of the oldest frescoes in Lipljan*, Зорграф 36 (2012), 143-154;
9. *Зидно сликарство Давидовице. Дојуне ишчишавању шемашкој програма и дашовање*, Зорграф 39 (2015), 177-190;
10. *Imperial Insignia and Iconography of Independent Dignitaries and Princes in Late Byzantium and Medieval Serbia*, in: *Erforschen – Erkennen – Weitergeben: Gewidmet dem Gedenken an Helmut Buschhausen*, ed. H. Buschhausen, J. Prolović, Lohmar 2021, 233-245,

11. A 14th-Century Icon of an Archangel from the Hilandar Monastery, in: *Архонтарики. Αφιέρωμα στον Ε. Ν. Τσιγαρίδα*, Αθήνα 2021, 627–636;
12. *Скривене и заборављене фреске Данилове ђирицаје у Пећи*, Зограф. Часопис за средњовековну уметност 43 (2019), 129–150;
13. *Краљеви ђорџреџи*, in: *Свети краљ Милушин. Влагар на раскршћима свештова*, ed. С. Пириватрић, С. Марјановић-Душанић, Д. Поповић, Београд 2022, 377–427.
14. *Weapon from the Heavens. The Iconology of Medieval Representations of Rulers Investitures with Military Insignia*, Glas CDXXXIV de l'Academie serbe des sciences et des arts, Classe dessciences historiques, No. 19 (2023), 99–127; 13.

Наведени и многи други радови врло често су цитирани у домаћој и иностраној научној литератури, а поменуте монографске публикације веома су високо оцењене у приказима од стране истакнутих домаћих и страних научника у домаћим и страним часописима.

Утицај на развој научног или уметничког подмлатка:

Под његовим менторством написано је и одбрањено девет докторских дисертација, два магистарска рада и мноштво дипломских, завршних и мастер радова, а у току је израда још три доктората. Студенти који су завршили докторске студије под његовим руководством наставници су Универзитета у Београду и сарадници угледних научних и музејских установа у земљи и региону. Био је и члан већег броја комисија за одбрану докторских и магистарских радова на домаћим факултетима и универзитетима суседних земаља.

Активности у научним и стручним друштвима:

Члан је Комисије за историју византијске уметности (Commission d'histoire de l'art byzantine) при Међународној асоцијацији за византијске студије (Association Internationale des Études Byzantines), затим Одбора Одељења Матице српске за ликовне уметности, Научног већа Института за историју уметности Филозофског факултета Универзитета у Београду, Савета Филозофског факултета Универзитета у Београду, Српског комитета за византологију и његовог Управног одбора: председник је Стручног савета Републичког завода за заштиту споменика културе.

Од 2015. године уредник је часописа за средњовековну уметност *Зограф* (*Zograf. A Journal of Medieval Art*), укљученог у Томсон Ројтерсов

индекс цитирања "Web of Science", и то у тзв. Arts and Humanities Citation Index, и Косовско-метохијског зборника, којег издаје САНУ. Члан је неколико редакција научних и стручних часописа (*Зограф*, *Phlogiston*, Саопштења Републичког завода за заштиту споменика културе, Косовско-метохијски зборник, Ниш и Византија и Наша прошлост).

Био је и члан Организационог комитета 23. међународног конгреса византолога, одржаног 2016. године у Београду, и председник научних одбора три научна скупа и једног округлог стола одржаних у САНУ: *Резултати досадашњих и правци будућих истраживања српских народних говора Косова и Метохије* (15. октобар 2019.); *Заштити, очување и афирмација културног наслеђа српског народа на Косову и Метохији* (1. и 2. јун 2021.); *Сер Артур Џ. Еванс (1851–1941): „илирска“ шрапања и српско пишање* (7. децембра 2021.) и *Стање истраживања развоја заштите споменика културе у Републици Србији – Институтације заштите* (15. децембар 2022).

Рецензирао је више монографија и мноштво радова у водећим домаћим научним часописима из области историје уметности, а писао је рецензије и за публикације чији су издавачи Аустријска академија наука у Бечу и Универзитет у Велсу „Тринити Сент Дејвид“.

Активности у САНУ:

Заменик је секретара Одељења историјских наука САНУ и председник Академијског одбора САНУ за проучавање Косова и Метохије. Члан је Академијског одбора САНУ за српско питање, Академијског одбора САНУ за проучавање Косова и Метохије, Академијског одбора САНУ за историјат и објављивање академских беседа, Одбора за историју Срба у Хрватској и Одбора за Археологију, Одбора за историју уметности САНУ, Сентандрејског одбора САНУ, Вардарског одбора САНУ, Византолошког одбора САНУ, Савета Библиотеке САНУ, Уређивачког одбора интернет-презентације САНУ, Научног већа и Управног одбора Византолошког института САНУ. Руководио је стратешким пројектом САНУ *Историја и културно наслеђе српског народа на Косову и Метохији*.

ВУЈАДИН ИВАНИШЕВИЋ

Одељење историјских наука
(Београд, 26.2.1958)

Чланство у САНУ

Дописни члан САНУ од 8. новембра 2018. године
Редовни члан САНУ од 7. новембра 2024. године

Биографија:

Рођен је 26. фебруара 1958. године у Београду. Студије археологије похађао је на Филозофском факултету Универзитета у Београду, на коме је дипломирао 1981. године, магистрирао 1986. и докторирао 1996. године. Радни век је провео у Археолошком институту у Београду. Током 2000–2001. године био је запослен као асистент на Колеж де Франсу у Паризу. Године 1988. и 1989. боравио је, као стипендиста Француске владе, на осмомесечном студијском усавршавању у Кабинету за медаље и антиквитете Националне библиотеке у Паризу и у центру „Ернест Бабелон” у Орлеану.

Научноистраживачка или уметничка активност:

Археологија Рима, сеобе народа, Византија и средњи век; нумизматика и сигилографија Рима, Византије, средњевековне Србије и средњег века; примена нових метода проспекције у археологији. Руководио је бројним пројектима Министарства науке републике Србије (2001–2022) и коруководио је пројектима *Француско-српска археолошка истраживања у области Царичиној Града* (1999–2023), *L'Est européen dans le haut Moyen Âge: des tributs à l'état* (2007–2009), *Slavs at the Border of the Byzantine Commonwealth* (2007–2011), *Archaeology of Frontiers: Material Culture of Frontiers and Borderlands in Medieval Poland and Serbia* (2014–2016), *Identidad y alteridad entre los Bárbaros: La problemática interrelación entre las fuentes textuales y el registro arqueológico* (2012–2013) и *The Archaeolandscapes Europe* (2010–2015).

Научни допринос:

Проучавање новчарства средњовековне Србије (докторска дисертација) и оптицаја римског, византијског и средњовековног новца

на централном Балкану; објављивање римске и византијске сигилографске грађе; истраживање једног од најзначајнијих археолошких локалитета у Србији – Царичиног града (Justiniana Prima) и најважнијих средњовековних локалитета у Србији: Рас, Београд, Браничево, Ниш и утврђења у области Новог Пазара; проучавање археологије Рима, сеобе народа, Византије и средњег века, као и примена савремених метода истраживања (Лидар, геофизичка снимања, аерофотографија) у археологији.

Библиографија (одабрани радови) и цитираност:

Монографије и научни прилози В. Иванишевића цитирани су, 1129 пута (Google Scholar: h-index 18; i10-index 41).

Утицај на развој научног или уметничког подмлатка:

Био је члан бројних комисија за одбрану докторских дисертација на Филозофском факултету и Медицинском факултету Универзитета у Београду и у иностранству: Сорбона (Париз IV), Гете универзитет у Франкфурту на Мајни и Универзитет у Лилу. Одржао је бројна предавања на универзитетима у Београду, Фрибуру (Швајцарска), Паризу, Бечу, Варшави, Софији и Скопљу.

Активности у научним и стручним друштвима:

Спољни је сарадник Француског националног центра за научна истраживања – Оријент и Медитеран (Centre National de la Recherche Scientifique (CNRS) - Orient & Méditerranée UMR 8167). Учествовао је у раду Српског комитета за византологију у својству потпредседника. Члан је редакција часописа:

Зборник радова Византолошког института, Старица, Саопштења, Нумизматичар, Лесковачки зборник и Дакије.

Активности у САНУ:

Председник је Археолошког одбора и члан Балканолошког одбора, Управног одбора и Научног већа Византолошког института САНУ, Научног већа Балканолошког института САНУ. Председник је Фондације „Драгослав Срејовић“ за капиталне научне и уметничке пројекте Академије и члан Савета Галерије науке и технике САНУ. У својству делегата Српске академије наука и уметности, учествовао је 2019. године у Паризу, на заседању Генералне скупштине и прослави стогодишњице Уније међународних организација (Union Académique Internationale). Одржао је већи број предавања у

ограница САНУ у Нишу и Новом Саду, као и у Центру САНУ у Крагујевцу.

Награде и признања:

Дописни је члан Немачког археолошког института у Берлину (2011). Одликован је француским орденом Академске палме у рангу витеза за допринос ширењу науке и културе (2011). Изабран је 2016. године за иностраног дописног члана Француске академије наука (Académie des Inscriptions et Belles-Lettres, Institut de France).

МИРА РАДОЈЕВИЋ

Одељење историјских наука
(Нови Карловци, 26. август 1959)

Чланство у САНУ

Дописни члан САНУ од 4. новембра 2018. године
Редовни члан САНУ од 7. новембра 2024. године

Биографија:

Мира Радојевић је рођена 1959. године у Новим Карловцима, где је похађала основну школу. Гимназију је завршила у Инђији, а студије историје на Филозофском факултету у Београду 1985. године. На истом факултету је 1992. одбранила магистарску тезу *Удружена ојозиција 1935–1939. године*, а потом 2004. и докторску дисертацију *Божидар В. Марковић (1874–1946): Полишичка биографија*. Као истраживач сарадник радила је у Институту за савремену историју у Београду, од децембра 1986. до маја 1996. године, када је изабрана за асистента на предмету Историја Југославије. Године 2004. изабрана је у звање доцента, 2014. у звање ванредног, а 2019. у звање редовног професора. Од 2021. до пензионисања 2024. године била је шеф Катедре за историју Југославије.

Научноистраживачка или уметничка активност:

Академик Радојевић је у досадашњем научном раду проучавала историју: југословенске идеје, државно-правног уређења, спољне политике, демократије и парламентаризма у српској и југословенској држави, српско-хрватских односа, Првог и Другог светског рата, деловања интелектуалних и политичких елита, грађанских странака, послератне српске емиграције, прожимања историјске науке и књижевности. Хронолошки посматрано та су истраживања обухватила последње деценије XIX и XX века. На Филозофском факултету предавала је предмете: историја Југославије, Краљевина Југославија и међународни свет, југословенска држава и идеје XX века, Југославија у Другом светском рату: сукобљене нације, вере и идеологије, југословенска држава и њене елите, Југославија у књижевности и историографији, југословенска држава, друштво и кул-

тура, стварање и рушење Југославије, српски народ и југословенска држава.

Научни допринос:

Академик Радојевић била је ангажована на више домаћих и међународних скупова: *Србија 1918–1941: Историја приватној и јавној животи*; *Југославија и изазови Хладног рата*; *Срби и Србија у југословенском и међународном контексту унутрашњи развој и положај у европској/светској заједници*; *Српска нација – интелектуални и дегинтелектуални процеси*, *Facing the Past – Searching the Future, Yugoslav History in the 20 Century*, *Serbo-Croat Political Relations in the 20 Century*, *Концепти национализма и фашизма у српском политичком дискурсу: Средњи век, нови век, савремено доба*. Учествовала је на 65 домаћих и међународних научних скупова (у Русији, Чешкој, Немачкој, Мађарској и Хрватској). Као предавач, 2007. године гостовала је на Филозофском факултету Масариковог универзитета у Брну и потом била иностранни ментор докторанада овог факултета. Године 2015. била је гостујући професор на Историјском факултету у Курску. Више пута је студијски боравила у Институту „Георг Екарт“ у Брауншвајгу.

Библиографија (одабрани радови) и цитираност:

1. *Удружена позиција 1935–1939*, Београд 1994, стр. 257
2. *Научник и политик. Политичка биографија Божидара В. Марковића (1874–1946)*, Београд 2007, стр. 436
3. *Милан Грол*, Београд 2014, стр. 321
4. *Србија у Великом рату (1914–1918). Крајња историја*, Београд 2014. (коаутор Љубодраг Димић), стр. 296
5. *Serbia in the Great War 1914–1918. A short history*, Belgrade 2014 (коаутор Љубодраг Димић), 318
6. *Сербия в Великой войне 1914–1918. Крайняя история*, Белград 2014 (коаутор Љубодраг Димић), 334
7. *Serbien im Großen Krieg 1914–1918*, Belgrad 2014 (коаутор Љубодраг Димић), 334
8. *Србија во Јоленаша војна 1914–1918*, Скопје 2017, стр. 365
9. *Srbsko vo Vel'kej vojne*, Novi Sad 2018 (коаутор Љубодраг Димић)
10. *Српски народ и југословенска краљевина 1918–1941, I, Ог југословенске идеје до југословенске државе*, Београд 2019, стр. 428
11. *Југословенска искушења српске интелектуалне елите*, Нови Сад 2024, стр. 318

Утицај на развој научног или уметничког подмлатка:

Под менторством академика Радојевић одбрањена су 183 дипломска рада, 116 мастер радова, једна магистарска теза и 17 докторских дисертација.

Активности у научним и стручним друштвима:

Академик Радојевић је од 2009. до 2023. године држала предавања на Дипломатској академији Министарства иностраних послова Републике Србије. На Коларчевом народном универзитету одржала је двадесетак предавања и организовала предавачке циклусе. Потпредседник је Уређивачког одбора *Српске енциклопедије* и члан Уређивачког одбора *Српског биографског речника*. Као активни сарадник учествовала је и учествује у раду редакција више научних часописа: *Историја 20. века*, *Токови историје*, *Зборник Матице српске за историју* и *Историјска баштина*. Један је од оснивача и руководиоца Центра за историју Југославије и савремену националну историју на Филозофском факултету у Београду. Од 2013. до 2021. године била је председник Управног одбора Архива Југославије, а у последња три мандатна периода бирана је за члана Управног одбора Матице српске. Рецензирала је око 80 монографија и зборника радова, као и више десетина чланака и расправа.

Активности у САНУ:

Академик Радојевић је руководилац Одбора за историју Босне и Херцеговине и члан неколико других одбора (Академијског одбора за српско питање, Одбора за филозофију и друштвену теорију, Одбора за XX век, Одбора за историју Срба у Хрватској, Сентандрејског одбора и Одбора за проучавање живота и дела српских научника). Осим тога, члан је Уређивачког одбора едиције *Животи и стваралаштво жена чланова Српског ученог друштва*, *Српске краљевске академије* и *Српске академије наука и уметности*. У априлу 2023. године именована је за управника Архива САНУ, у чијим се фондovima и заоставштинама налази архивско благо непроцењиве националне вредности. Била је члан организационих одбора за припрему научних скупова: *Друштвено-политичка и научна мисао Драгољуба Јовановића* (2019), *Владан Ђорђевић: Животи, дело, време 1844–1930* (2021) и *Милан Грол* (2022).

Награде и признања:

Академик Радојевић је добитник награде *Иларион Руварац*, коју у области историографије додељује Матица српска, Плакете Задужбина Илије Милосављевића Коларца, Посебног признања за допринос науци на 62. међународном сајму књига у Београду и награде *Владимир Ђоровић*.

ЈЕЛЕНА ЈОВАНОВИЋ

Одељење уметности
(Београд, 27. септембар 1964)

Чланство у САНУ

Дописни члан САНУ од 8. новембра 2018. године
Редовни члан САНУ од 7. новембра 2024. године

Биографија:

Рођена је 27. септембра 1964. године у Београду (девојачко презиме Глигоријевић). Дипломирала 1991. на Одсеку за етномузикологију на Факултету музичке уметности Универзитета уметности у Београду. Магистрирала је 2001. на истом факултету, где је и докторирала 2010.

Научноистраживачка или уметничка активност:

Етномузикологија, хуманистичке науке, извођаштво у области традиционалне музике.

Научни допринос:

Српска сеоска вокална и инструментална традиција Шумадије, централне Србије и околних области – географско распрострањење српских музичких дијалеката у дијахронијској перспективи; слојеви вокалне традиције Срба у румунском Банату у културно-историјском контексту; питања извођаштва и рецепције сеоске вокалне традиције; питања из области апликативне етномузикологије; фолклорни мотиви у југословенској популарној музици седамдесетих година XX века; елементи српске и балканске музичке традиције у уметничкој музици; интердисциплинарни приступ појму *мајстерње мелодије* (М. Настасијевић).

Библиографија (одабрани радови) и цитираност:

Вокална традиција Јасенице у свешлости етнојетнских процеса.

Београд: Музиколошки институт САНУ, 2014.

Певачко наслеђе Срба у Горњем Банату у Румунији: сведочанства на иштеку XX века. Темишвар: Савез Срба у Румунији; Београд:

- Музиколошки институт САНУ, 2015. (Посебна издања /Савез Срба у Румунији. Монографије; књ. 81)
- „Элементы различных музыкальных диалектов в жатвенных песнях Центральной Сербии”. *Материалы Вшорого Всероссийского конгресса фольклористов* : [Сборник докладов] составители: В. Е. Добровольская, А. Б. Ипполитова, А. С.Каргин. Москва : Государственный республиканский центр русского фольклора, 2011. стр. 324–339.
- “Identities expressed through practice of kaval playing and building in Serbia in 1990s”, *Musical Practices in the Balkans: Ethnomusicological Perspectives: proceedings of the International conference held from november 23 to 25, 2011* (editors D. Despić, J. Jovanović, D. Lajić-Mihajlović). Belgrade: SASA : Institute of Musicology of SASA, 2012. – 365 str. + 1 elektronski optički disk (DVD). (Academic conferences / Serbian Academy of Sciences and Arts ; vol. 142. Department of fine arts and music; book 8, 183–202.
- „Kameni cvijet Nikole Borote i natpisi na stećcima kao inspiracija: semantička i poetska ravan”, *Etnoantropološki problemi*, 13 : 2 (2018) 379–394.
- „Одзвук елемента сеоске музичке традиције југа Србије и суседних области у Настасијевићевој песми Зора”. *Матерња мелодија Момчила Настасијевића: интердисциплинарне рефлексије* (уредници Т. Поповић Млађеновић ... [и др.]). Београд: Факултет музичке уметности, 2021. стр. 77–94.
- Contemporary Summer Village Assemblies in Central Serbia and (Generational) Performative Practices of Older and Newer Rural Vocal Layers, *Interdisciplinary Studies in Musicology*, 22 (2022) 7–20.
- Бела Барџок и српска музика: [100 година од првих фоно-записа традиционалне музике Срба у Банаџу]* (Уредници Ј. Јовановић, П. Ластих, К. Томашевић). Будимпешта: Српски институт: Београд: Музиколошки институт Српске академије наука и уметности; Сентандреја: Удружење „Вујичић”, 2016. Стр. 150.
- Присуство традиционалне музике у Србији данас у измењеном радном и празничном свакодневљу* : [зборник радова] (уредници Ј. Јовановић, Д. Жунић). Ниш: САНУ, Огранак САНУ у Нишу, 2020. стр. 99

Muzičke tradicije Južnih Slovena u Mađarskoj = A Magyarországi Délszlávok zenei hagyományai = Musical traditions of South Slavs in Hungary (Tihomir Vujičić = Vujicsics Tihamér ; ур. Ј. Јовановић и Д. Лајић Михајловић). Budapest: BTK Zenetudományi intézet, 2020. str. 617

Утицај на развој научног или уметничког подмлатка:

Интерна менторства у Музиколошком институту САНУ и практичан рад са младим певачима српских традиционалних песама у земљи и иностранству.

Активности у научним и стручним друштвима:

Члан је Међународног савета за музичке и играчке традиције (ICTMD), Српског етномузиколошког друштва и редакционих одбора часописа: *Музикологија*, *Гласник Етнографског института САНУ*. Рецензирала је радова за научне часописе и учествовала у организовању научних скупова.

Активности у САНУ:

Заменик је секретара Одељења уметности САНУ и координатор пројекта Огранка САНУ у Нишу *Музичко наслеђе југоисточне Србије, савремено стваралаштво и образовање укуса* (од 2019) и билатералног пројекта *Living in the Age of Permanent Crisis. Social and Cultural Dimensions* између САНУ и БАН (од 2024). Председница је два одбора Одељења уметности САНУ: Одбора за заштиту српске музичке баштине (од 2020) и Етномузиколошка истраживања (од 2021) Руководилац је индивидуалног пројекта *Очување музичкој и архитектонској наслеђа у Републици Србији* (од 2022), а била је руководилац Потпројекта 4, *Свадба – обичаји и музика Срба у Косовском Поморављу* у оквиру стратешког пројекта САНУ *Историја и културно наслеђе српског народа на Косову и Метохији* (2021–2023).

Награде и признања:

Награда за научни допринос Министарства науке Републике Србије (2003); Златник за приређено монографско издање грађе од СО Горњи Милановац (2003); Плакета МИ САНУ (2018); Награда *Златно перо* „за допринос култури сећања“ од Савеза културно-уметничких друштава Србије.

МИЛАН МАРИЋ

Одељење уметности
(Нови Сад, 26.12.1940)

Чланство у САНУ

За дописног члана изабран 5. новембра 2009. године
За редовног члана изабран 7. новембра 2024. године

Школска спрема:

Архитектонски факултет Универзитета у Београду, основне студије (1964).

Запослење:

Слободан архитекта; Атеље ПЛАН (1964–2005).

Чланство у одборима САНУ:

Одбор за проучавање живота и дела српских научника и писање историје САНУ, Одбор за архитектуру.

Чланство у стручним удружењима:

Друштво архитеката Новог Сада, председник (1993–1995); Друштво архитеката Београда, члан Председништва (1993–1995); Савез архитеката Србије; члан ИКС.

Уреднички рад:

Члан Редакцијског одбора Речника ликовних уметности и архитектуре; приређивач: Дневник архитеката - *Историјаиш Одељења уметности САНУ: ДСС, СУД, СКА, САН, САНУ.*

Признања и награде:

Борбина награда за архитектуру у Војводини (1981, 1989);
Годишња награда архитектуре Новог Сада (2001);
Признање жирија Годишње награде Савеза архитеката Србије (2001);
Најлепши кровови 1903–2003 Потисје–Кањижа (2003);
Специјално признање Салона архитектуре Новог Сада (2004);
Табаковићева награда за архитектуру (2005).

Биографија и библиографија

Годишњак САНУ, CXVI, 2010 (за 2009), 727–733.

А. Ђ. Кадијевић. Преглед опуса новосадског архитекте Милана Марића (1940). *Зборник Матице српске за ликовне уметности* 48 (2020): 285–302.

Одабрана дела

Реконструкција и доградња хотела *Пушник* у Новом Саду. Идејни пројекат, главни пројекат и ентеријер: М. Марић – реализован 1981.

Завод за хемију и географију Природно-математичког факултета Универзитета у Новом Саду. Идејни пројекат, главни пројекат и ентеријер: М. Марић – реализован 1987.

Пословни објекат са лабораторијама Завода за кукуруз, Римски Шанчеви. Идејни пројекат, главни пројекат и ентеријер: М. Марић – реализован 2001.

Доградња Библиотеке Матице српске у Новом Саду. Идејни пројекат, главни пројекат и ентеријер: М. Марић – реализован 2003.

САВА ХАЛУГИН

Одељење уметности
(Нови Кнежевац, 17. април 1946)

Чланство у САНУ

Дописни члан САНУ од 8. новембра 2018. године
Редовни члан САНУ од 7. новембра 2024. године

Биографија:

Рођен је 17. априла 1946. у Новом Кнежевцу. Дипломирао је на факултету ликовних уметности, на смеру вајарство 1972. године у класи професора Јована Крагохвила. Постдипломске студије завршио је 1978, када добија звање магистра ликовне уметности – вајарства на Факултету ликовних уметности у Београду.

Научноистраживачка или уметничка активност:

Вајарство.

Уметнички допринос:

Сава Халугин ходи ка асоцијативним формама, ка некаквој чудесној органској архитектури, ка евокацији фигуративног. Аутор се усмерио директној градњи и постигао изузетну сугестивну експресионистичку стегу форме и садржаја. Скулптуре су динамички организоване, разуђене су и композицијски слободније, док је фрактура богатија и узбудљивија. У клими екстремног негирања и енергичне (ре)афирмације уметничког објекта одвијао се низ трендовских аутономних ауторских поступака који нису у обзир узимали никакве захтеве времена, већ су доследно опстајали у условима континуираног развоја и властите поетике и пројекта високог модернизма. Досадашњи уметнички опус Саве Халугина показује такве карактеристике које га недвосмислено сврставају у ту групу аутора високе естетичке разине, али и истовремено и отвореног неомодернистичког приступа. Он налази меру у обликовању својих одговора на дубоко укоренење подстицаје који су се, кроз живот, наталожили. Стваралаштво вајара Саве Халугина не огледа се, дакле, у спољним и непосредним одликама модерне скулптуре, већ је то модернизам по духу, по идеји и расположењу, по откривању новог односа према стварности. У овој скулптури делује необичан спој асоцијативног садржаја на једноставни визуелни утисак с једне стране а, с друге стране, осећај савременог човека о комплексности света, разним

могућностима тумачења тога света, судбини човековог немира и неизвесности, односно жељи да се дође до смисла егзистенције. У том сплету остварује се оригинално дело које поседује свој нови сопствени живот, понекад окружен наслућеног новог надреализма и типичност за осетљивост савременог човека и модерног уметника. У том пољу деловања необични ритмови скулптура зраче још раскошнијим асоцијацијама.

За Саву Халугина може се, са потпуним оправдањем, навести да припада оним модерним уметницима који су, и по природи и по судбини, увек индивидуалисти. Његова скулпторска стварност достигла је онај естетички ниво који би, у сваком случају, по природи свога обликоватељског менталитета и по пластичкој судбини, остао неостварен да није постао једна индивидуална појава у српској ликовној уметности најновијег периода.

Одабране самосталне изложбе:

1978. Београд, *Галерија Коларчевој народној универзитетској*, Скулптуре и цртежи, 08.02–24.02.
Сегедин, Градски музеј *Мора Ференц*, Скулптуре и цртежи, 25.11–31.12.
1988. Загреб, Галерија Дома ЈНА, Скулптуре и цртежи, 21.01.–05.02.
Ниш, Галерија савремене ликовне уметности, Скулптуре и цртежи, 04.04.–19.04.
Београд, Галерија Културног центра, Скулптуре, 27.06.—10.07.
Сарајево, Галерија ЗОИ, Скулптуре и цртежи, 24.05.–04.06.
Будимпешта, Галерија *Кругу*, Скулптуре, 27.09.–20.10.
1991. Београд, Галерија УЛУС-а, Скулптуре и цртежи, 27.03.–13.04.
1995. Париз, Југословенски културни центар, Скулптуре и фотоси, 04.07.–01.09.
Београд, Салон Музеја савремене уметности, Скулптуре и цртежи, 21.09.–19.10.
1998. Будимпешта, Будапешт галерија, Скулптуре и цртежи, 14.05.–01.07.
2000. Београд, Уметнички павиљон *Цвијетша Узорић*, Скулптуре и цртежи, 04.09.–20.09. Нови Сад, Српска академија наука, Огранак у Новом Саду.
Суботица, Српски културни центар Свети Сава октобар–новембар
Суботица, Ликовни сусрет, Скулптуре, новембар–децембар
2001. Суботица, Ликовни сусрет, Скулптуре цртежи

- 2020. Београд, Аг1 САГЕК1 „НА05“ од 09.јун до 04.јул, Изложба цртежа.
- 2020. Врњачка Бања, Завичајни музеј - Замак културе, цртежи, јул-август .
- 2020. Сомбор, Галерија културног центра „Лаза Костић“, записи и казивања (изложба слика и скулптура), 22.09 -13.10.
- 2021. Нови Сад, Галерија Огранка САНУ, фебруар 2021, изложба слика.
- 2022. Нови Кнежевац, Галерија „Кул гурна зона“, април месец, изложба цртежа.
- 2023. Београд, Галерија САНУ, Ретроспективна изложба Позив на одушевљеност, скулптуре у бронзи, цртежи и слике 14.март–14.мај
Крагујевац, Галерија Николе Коке Јанковића, Изложба Невидљиви шаптач, скулптуре у бронзи, 13. мај–2. септембар, Нови Сад, Галерија огранка САНУ, Разматрање плоха, слике, септембар–октобар.

Активности у научним и стручним друштвима:

Члан УЛУС; УЛУВ; УПИДИВ

Активности у САНУ:

Члан Академијског одбора за високо образовање, члан комисије за изложбене активности у Галерији САНУ у Новом Саду, председник уметничког савета Легата Николе Коке Јанковића у Крагујевцу.

Награде и признања:

- 1978. Награда за стваралаштво сва три удружења, УЛУС, УЛУК, УЛУВ, Београд. Уметнички павиљон *Цвијетша Зузорић*.
- 1982. Награда фонда *М. Пијаге*, на изложби СУЛУЈ-а, Београд. Награда СИЗ-а културе Суботица.
- 1984. Награда *Јован Пойовић* Нови Сад.
- 1986. Награда СИЗ-а културе Војводине. Нови Сад *Окшобарска награда* града Суботица.
- 1988. Награда *Злаћино длећо*, УЛУС Београд.
- 1989. Откупна награда са изложбе *Југословенско бијенале мале илустрације*, Мурска Собота
- 1990. *Хиријенале савременог Југословенског цртежа*, откупне награде Ликовне јесени у Сомбору.
- 1991. Награда *Шудија Б*, од априла до априла Београд.
- 1992. Прва награда сенћанске колоније *Акварел на Тиси* у Сенти.

1993. Награда УЛУС-а *Злаћно гледиш*, Галерија Цвијета Зузорић, Београд.
1994. Откупна награда, Бијенале савременог југословенског цртежа *Ликовна јесен*, Сомбор.
1995. Награда Октобарског салона за скулптуру, изложбени простор 25. мај, Београд.
1997. Откупна награда *300 година Сенћанске бишке* – Скулптура *Коњаник*, Градски музеј Сента.
2003. Сресмска Митровица, Галерија *Лазар Возаревић*, Прванаграда сремско-митровачког салона.
2003. Сента, Градски музеј Турзо Лајош, Друга награда ликовне колоније Сента.
2007. Нови Сад, Завод за културу Војводине, Награда *Искре културе* за ликовну уметност.
2008. Нови Сад, награда на позивном конкурс за споменик Сави Владиславићу Рагузинском у Санкт Петербургу.
2010. Награда на позивном конкурс за израду фигуре Михајла Пупина у Новом Саду.
2010. Награда на позивном конкурс Завода за културу Војводине за решење плакете која се додељује за животно дело у културном стваралаштву.
2018. Награда за ликовно стваралаштво *Јаков Орфелин*, Културни центар, Сремски Карловци.
2019. Награда за врхунски уметнички домет у области примењене уметности и дизајна коју додељује УЛУПУД, Форма 23, Нови Сад.
2020. Награда за примењену скулптуру, Удружење ликовних уметника примењених уметности и дизајнера Војводине на *Јесењој изложби*, Нови Сад.
2021. Прва награда за цртеж, Ликовна колонија акварела и цртежа Сремски Карловци, Културни центар, Сремски Карловци.

ТАЊА ЋИРКОВИЋ ВЕЛИЧКОВИЋ

Одељење хемијских и биолошких наука
(Велика Плана, 16.9.1972)

Чланство у САНУ

Дописни члан САНУ од 8. новембра 2018. године
Редовни члан САНУ од 7. новембра 2024. године

Биографија:

Тања Ћирковић Величковић је рођена 16. септембра 1972. године у Великој Плани, где је завршила основну и средњу школу. Студије биохемије на Хемијском факултету Универзитета у Београду уписала је 1991, а завршила 1995. године.

Магистрирала је 1999. године, а докторирала из области биохемије 2002. године. Усавршавала се на великом броју институција у иностранству, у Белгији, Немачкој и САД. Постдокторске студије на Каролинска институту (Стокхолм, Шведска) завршила је у периоду 2004–2005. године, где се усавршавала у области имунологије и алергологије.

Научноистраживачка или уметничка активност:

Хемија протеина, протеомика и молекуларна алергологија.

Научни допринос:

Бави се испитивањем везе између структуре и функције макро и микро нутријента и њихових интеракција у сложеним системима, као и утицаја савремених поступака обраде хране и загађујућих супстанци животне средине на безбедност и функционалност хране. Такође проучава развој и примену метода протеомике и масене спектрометрије високе резолуције у областима молекуларних наука о храни. Дала је допринос развоју аналитике микропластике у храни и испитивању ефеката присуства микропластике на дигестију протеина.

Библиографија (одабрани радови) и цитираност:

Објавила је једну књигу, 7 поглавља у књигама, 145 научних радова. Одржала је десетине предавања по позиву на реномираним кон-

ференцијама и имала више од 100 саопштења на међународним и националним научним скуповима (цитираност: 4200; h индекс: 34).

- Cirkovic Velickovic, T.; Stanic-Vucinic, D.; Al-Hanish, A.; Mihailovic, J.; Prodic, I.; Minic, S.; Stojadinovic, M.; Radibratovic, M.; Milcic, M., Delivery of epigallocatechin-3-gallate by bovine alpha-lactalbumin based on their non-covalent interactions. In Encyclopedia of Food Chemistry, 2018; pp 118-124.
- Krishna de Guzman, M.; Stanic-Vucinic, D.; Gligorijevic, N.; Wimmer, L.; Gasparyan, M.; Lujic, T.; Vasovic, T.; Dailey, L. A.; Van Haute, S.; Cirkovic Velickovic, T., Small polystyrene microplastics interfere with the breakdown of milk proteins during static in vitro simulated human gastric digestion. Environmental Pollution 2023, 335.
- Abdelhameed, S. A. M.; de Azambuja, F.; Vasović, T.; Savić, N. D.; Ćirković Veličković, T.; Parac-Vogt, T. N., Regioselective protein oxidative cleavage enabled by enzyme-like recognition of an inorganic metal oxo cluster ligand. Nature Communications 2023, 14, (1).
- Radomirovic, M.; Minic, S.; Stanic-Vucinic, D.; Nikolic, M.; Van Haute, S.; Rajkovic, A.; Cirkovic Velickovic, T., Phycocyanobilin-modified β -lactoglobulin exhibits increased antioxidant properties and stability to digestion and heating. Food Hydrocolloids 2022, 123.
- Djukic, T.; Mladenovic, M.; Stanic-Vucinic, D.; Radosavljevic, J.; Smiljanic, K.; Sabljic, L.; Devic, M.; Cujic, D.; Vasovic, T.; Simovic, A.; Radomirovic, M.; Cirkovic Velickovic, T*, Expression, purification and immunological characterization of recombinant nucleocapsid protein fragment from SARS-CoV-2. Virology 2021, 557, 15-22.

Утицај на развој научног или уметничког подмлатка:

Ментор 16 одбрањених докторских дисертација

Активности у научним и стручним друштвима:

Члан је више стручних друштава. Председник је Српског удружења за протеомику 2016-2023. Организовала је европски конгрес хемије хране *EuroFoodChem XXII* у Београду 2023.

Активности у САНУ:

Члан је Академијског одбора за науку, Академијског одбора за историјат и објављивање академијских беседа Академијског одбора за животну средину и Управног одбора Института техничких наука САНУ . Такође је члан Уређивачког одбора за *Живот и стваралаштво жена чланова СУД, СКА и САНУ*, и представник САНУ у Матичном одбору за хемију.

Награде и признања:

Добитник је стипендија Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије за постдокторско усавршавање у иностранству, Главне награде за истраживачку стипендију Европске академије за алергологију и клиничку имунологију и Награду за академску мобилиност групе универзитета *Коимбра*. Професор Тања Ђирковић Величковић је и добитник Медаље СХД за успех и прегаљаштво у науци, Награде Владе Републике Србије младим истраживачима, као и бројних захвалница, укључујући и две захвалнице за допринос развоју Хемијског факултета.

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ